

JOŠ O TUĐICAMA I OKO NJIH

Sveuč. prof. dr. Mladen Zvonarević javio se za riječ u povodu moga članka o tuđicama. Kako vjerojatno u svom članku nisam bio dovoljno jasan, pokušat ću ga još malo pojasniti.

Svojim sam člankom želio upozoriti na olako zamjenjivanje već postojećih domaćih riječi gotovo nepotrebnim tuđicama. Kao primjere sam naveo riječi *centar, informirati, period, princip, direktan, realizacija, teritorij, regija, depozit, šogor* i predložio njihove najobičnije zamjene. Problemu sam pristupio lingvistički i upozorio da se pretjeranom upotrebom tuđica naš jezik osiromašuje.

Prof. Zvonarević je problemu pristupio politički i to ga je odvelo do prilično mračnih misli i onemogućilo u pravilnom rješavanju ovoga jezičnog problema. On govori o dvije vrste tuđica – jedne koje jezik nagrđuju (kao *šnicl, pendžer, šnajder* i sl.) i druge koje ga obogaćuju i koje on smatra „internacionalnim” riječima i koje, po njegovu mišljenju, pridonose zblizenju među narodima, pa i našima.

Ja se s ovim mišljenjem prof. Zvonarevića ne bih mogao složiti jer nas jezično zblizavati trebaju u prvome redu riječi našega jezika. Mislim da se zamjenjivanje nepotrebnih tuđica ne mora ograničiti samo na SR Hrvatsku ili hrvatski književni jezik, nego se može proširiti na čitavo hrvatsko-srpsko jezično području. Zašto ne? Naravno bez nametanja.

Istovremeno upotrebu tuđica ne smatram bogaćenjem jezika jer su to opće riječi koje imaju veći broj značenja. Pridonosi li npr. bogaćenju jezika riječ *centar*, koja znači sve i sva – centar grada, sportski centar, medicinski centar, centar za usmjereno obrazovanje i sl. ili riječ *period* koja često zamjenjuje dobru domaću riječ *raz-*

doblje, vrijeme, doba, iako i riječ *period* ima svoje mjesto u našem jeziku, npr. kao naziv u znanosti o književnosti.

Nema jezika bez tuđica pa ne može biti ni naš. Upotrebljavat ćemo ih onda kada za njih nemamo dobre domaće riječi. Takve riječi navodi i prof. Zvonarević (*tramvaj, radio, televizija* itd.).

Da bi se u slobodnoj zemlji jezični problemi uspješno rješavali, moramo se osloboditi sjena prošlosti jer nam one onemogućuju uspješno rješavanje jezičnih problema.

Franjo Tanocki

NAKNADNA NAPOMENA

Članke Z. Ašpergera i F. Tanackoga uredništvo je prihvatilo prije bučne polemike o jezičnoj politici pa je prije i samo iznijelo neke svoje misli o toj problematici u uredničkom članku smatrajući da će ti članci pridonijeti mirnijem ozračju u raspravljanju o uvijek aktualnoj jezičnoj problematici, a sad se pokazalo da se sva tri članka dobrim dijelom tiču i ljetosnje polemike jer se ona svojom glavinom svodila na pitanje o upotrebi stranih i domaćih riječi. Ta je polemika pokrenuta s izrazito političkoga gledišta, a u njoj su zagovarači stranih riječi potpuno zanemarili lingvističko gledište i jezičnu kulturu pa hrvatski slavisti u toj polemici gotovo da i nisu sudjelovali, a u tako intoniranoj i nisu mogli sudjelovati. Iskustvo pokazuje da bučne jezične kampanje ništa ne rješavaju jer je za istinsku jezičnu kulturu potreban miran i dugotrajan rad.

Uredništvo